

MUNDTLIG BERETNING, 92-GRUPPENS AKTIVITETER, oktober 2019 til oktober 2020
Torleif Jonasson, formand

De sidste par uger har for mig handlet meget om FN's 75 års jubilæum. Jubilæer og fødselsdage er i sig selv ikke så interessante, i hvert fald ikke når man er kommet op i årene, men de er en god anledning til at se tilbage - for at se fremad.

I FN er der meget at se tilbage på, også på bæredygtighedsområdet. Og uden FN ville 92-gruppen ikke eksistere.

FN's Brundtlandkommissions rapport fra 1987 førte til etableringen af nationalkomiteen 'Vor Fælles Fremtid' -- som civilsamfundet syntes var lidt tandløst, hvorfor vi i 1991 stiftede '92-gruppen', op til FN's Miljø- og Udviklingskonference i Rio i 1992. Med konferencen fik vi Agenda 21, handlingsplanen for en bæredygtig fremtid, hvor civilsamfundet reelt for første gang fik en selvstændig rolle og ret til at deltage i FN's policy-processer. Med konferencen fik vi også en række internationale konventioner, som sammen med Agenda 21's overordnede bæredygtighedsarbejde har været omdrejningspunktet for 92-gruppens arbejde lige siden.

Måske ikke så meget Ørkenspredningskonventionen, og Skov er ikke længere et selvstændigt indsatsområde - men det er biodiversitetskonventionen og rammekonventionen mod klimaforandringer.

Siden er arbejdet med bæredygtig udvikling blevet langt mere 'sofistikeret' - hvor Agenda 21 har udviklet sig - fra koblingen mellem miljø og udvikling, de sociale og økonomiske spørgsmål, over en gradvist øget inddragelse af menneskerettighederne - til 2015, med vedtagelsen af Verdensmålene for Bæredygtig Udvikling, hvor mål 16 eksplicit også inddrager vigtigheden af fred.

Den historiske baggrund er også hvorfor vores prioriterede indsatsområder ser ud som de gør.

Jeg ved ikke om man helt kan kalde det for det årlige højdepunkt, men uanset, så blev FN's HLPF gennemført virtuelt; selvfølgelig medførte det en ringere mulighed for at udføre lobbyvirksomhed, netværke og opbygge relationer, men potentielt øgede det muligheden for øget deltagelse/overværelse -- og bare det, at FN valgte at gennemføre HLPF som et tidsmæssigt fuldt møde var positivt, hvor andre FN-møder og konferencer blev kortet ned til en dag eller to.

Det var også interessant at få erfaring med gennemførelsen af virtuelle VNR's, hvor de finske erfaringer dannede baggrund for et efterfølgende (virtuelt) seminar, som afsæt for vores og svenskernes VNR i 2021. Et eksempel på værdien af vores Nordiske projekt og samarbejde.

Til gengæld blev Folkemødet ikke afviklet virtuelt; Folkemødet plejer at være det sted, hvor vi lancerer vores efterhånden årlige, fælles spotlightrapport på Danmarks opfølgning af verdensmålene. I år blev det i stedet til endnu et virtuelt webinar. Uanset præsentationsformen, så viser vi med spotlightrapporten, at der er stor plads til forbedring af Danmarks arbejde, og rapportens overordnede anbefalinger er fortsat et godt sted at starte hvis man vil vide hvad vi skal -- og det er først og fremmest at få udarbejdet en national handlingsplan for bæredygtighedsmålene. En af pointerne, vi også har fremført i 2030-panelet og over for Folketingets 2030-netværk.

Spotlightrapporten viser også værdien af vores fælles SDG-arbejdsgruppe. Gennem 92-gruppens 29-årige historie, så har vi i forbindelse med de store FN-konferencer oprettet særudvalg -- UNGASS, Rio+10. Udvalg, som efterfølgende er lukket. Men med Rio+20 blev det lidt mere permanent, hvor navn, fokus og sammensætning gradvist ændrede sig -- Rio+20, post-2015, 2030 -- til den nuværende, fælles SDG-arbejdsgruppe.

Den store raison d'être for 92-gruppen er efterhånden blevet kampen mod klimaforandringerne -- og det er bemærkelsesværdigt, at vores borgerforslag fra januar 2019 om 'Dansk Klimalov Nu'

med knap 69.000 underskrivere er blandt de mest støttede borgerforslag - og blev vedtaget den 14. maj 2020. Borgerforslaget var det rigtige forslag på det rigtige tidspunkt, og kom til at spille en kæmpe rolle for klimaloven, vedtaget juni 2020. Nu står kampen om at gennemføre klimaloven 'rigtigt', hvilket ikke er den letteste opgave.

Vi nåede at deltage i de internationale klimaforhandlinger med en stor delegation til COP-25 i Madrid, men Corona og Covid-19 forhindrede det meste af det øvrige arbejde, inkl. de intersessionelle møder i Bonn og afholdelsen af COP-26 - hvilket forsinker processen omkring gennemførelsen af Parisaftalen.

Den interne koordinering blandt 92-gruppens medlemmer af borgerforslaget, arbejdet med klimaloven og de andre indsatsområder finder sted i 92-gruppens klimaudvalg. Ligeså vigtigt som det er for en organisation at kunne koordinere internt, ligeså vigtigt er det at kunne samarbejde med andre. Internationalt gennem Climate Action Network; nationalt f.eks. om klimalovens globale søjle, hvor dialogen først foregik alene for 92-gruppens medlemmer, men som nu er udvidet til også at inkludere Globalt Fokus medlemmer, for at sikre koordinering på dette område.

92-gruppens fokus i den internationale klimaproces er en retfærdig klimaløsning, der tilgodeser fattige lande og befolkningers, inkl. oprindelig folk og marginaliserede befolkningsgruppers interesser. Udvikling og 'det globale syd' har også i 2020 fået særlig opmærksomhed, ikke mindst gennem 92-gruppens vedvarende fokus på klimafinansiering i UNFCCC-regi, hvor vi arbejder på at sikre, at de rige lande (inklusive Danmark) lever op til vores internationale forpligtelser om at levere ny, additional klimafinansiering til fattige lande.

Det nævnte er også eksempler på indsatsen i fht. det tredje af vores prioriterede indsatsområder vedrørende udviklingspolitik. Hvortil vi også har deltaget i møderne under 'Forum for fair og bæredygtig handel' og givet indspil til regeringens og Udenrigsministeriets arbejde med handel; og en del af møderne i Handelspolitisk kreds/Beach Club. Arbejdet med den danske finansiering til udviklingslande gennem Investeringsfonden for Udviklingslande IFU, Eksportkreditfonden og Den Grønne Fremtidsfond er forsat i 2020. Vi arbejder for at denne støtte fremmer den grønne omstilling mest muligt, herunder prioriterer klima og miljøhensyn og prioriterer de fattigste lande og befolkningsgruppers interesser. I den forbindelse er der bl.a. blevet givet indspil til regeringen og ministre om Den Grønne Fremtidsfond, samt til IFU's klimastrategi.

Det hænger sammen med arbejdet med CSR og virksomhedsansvar, hvor ansvarsdimensionen skal være tydelig i lovgivning og rammebetingelser for virksomhedernes adfærd, både i Danmark og internationalt - herunder ikke mindst i fht. relationen mellem danske virksomheders ageren og forholdene i udviklingslandene.

Virksomhedsberetningen beskriver vores internationale samarbejde, blandt andet som del af European Coalition for Corporate Justice, og med OECD Watch - der bl.a. har fokus på arbejdet i 'the National Contact Points', hvor 92-gruppen har et fagligt medlem udpeget til NCP-Danmark, det tidligere Mæglings- og Klageinstitution for Samfundsansvar. 92-gruppen har fortsat sæde som civilsamfundets repræsentant i Rådet for Samfundsansvar og Verdensmål, hvor vores repræsentant arbejder for at sikre ansvarsdimensionen i rådet, herunder virksomheders due diligence i overensstemmelse med internationale FN- og OECD-standarder for ansvarlig virksomhedsadfærd.

På de indre linjer har vi udvalget for CSR og virksomhedsadfærd, og sammen med Globalt Fokus har vi ERFA-gruppen 'Orden i Eget Hus' -- mens årets store udadvendte aktivitet var konferencen 'Realising Responsible Business Conduct' i sidste måned, omkring muligheder og udfordringer ved due diligence lovgivning.

2020 skulle have været det store biodiversitetsår for FN, hvilket er afgørende tiltrængt. I Global Biodiversity Outlook 5, publiceret tidligere i år, kan vi se at vi ikke har nået nogen af de 20 Aichi-

mål. Biodiversitetskrisen er også en dansk realitet og et dansk ansvar, hvor Danmark ikke for alvor er kommet i gang med at levere, når det handler om at skabe bedre vilkår for naturen; vi har endnu ikke en seriøs national biodiversitetsstrategi og handlingsplan, der leverer på Aichi-målene, som vi ellers har forpligtet os til. Vi nåede lige at afholde en konference i Folketinget om EU's Green Deal og indsats på klima, biodiversitet og bæredygtig forbrug og produktion, en måned før 'Danmark lukkede ned', men Covid-19 forhindrede meget af opfølgingsarbejdet, herunder afholdelsen af biodiversitetskonventionens 15. partskonference.

I det hele taget har Corona og Covid-19 begrænset eller forhindret meget af vores arbejde - i hvert fald i den form vi er vant til at praktisere det, med konferencer og tilstedeværelse til relevante forhandlinger. Virksomhedsberetningen beskriver nogle af disse konsekvenser. Samtidig er Corona og Covid-19 også en mulighed for at stoppe op og overveje udviklingen - hvor var vi på vej hen, og var det derhen vi ville - for at genopbygge bedre og grønnere, 'building back better and greener'. Og helt overordnet har Corona og Covid-19 vist, hvor nødvendigt multilateralisme og FN er - for uden internationalt samarbejde kan vi ikke bekæmpe og forhindre grænseoverskridende pandemier.

Det handler ikke for os om at som sådan 'finde håret i suppen' - men for at være en relevant organisation på bæredygtighedsområdet, så skal vi hele tiden være skarpe på, hvor Danmarks indsats ikke er god nok - og 'Godt nok' er ikke godt nok. Groft sagt kan man sige, at vi stort set altid skal tale den til hver en tid sidende regering imod, for det kan altid gøres lidt bedre.

På de indre linjer / tværgående indsatsområder, der i virksomhedsberetningen indeholder temaerne kapacitetsopbygning, oplysningsvirksomhed og organisatorisk status, vil jeg fremhæve det review, som Udenrigsministeriet har gennemført af 92-gruppen i generalforsamlingsperioden. Reviewet konkluderede generelt, at 92-gruppen udfører et relevant, værdsat og omkostnings-effektivt arbejde, og kom samtidigt med anbefalinger til hvordan arbejdet kan forbedres på forskellige områder, som vi skal følge op på. En del af reviewet handler om vores governance-struktur, og berører vores hierarki og den måde vi samarbejder på. Vi har ikke i 92-gruppen et formandskab, der tager beslutninger på medlemmernes vegne, og heller ikke har et formandskab, der som sådan taler på medlemmernes vegne. 92-gruppen er i kernen et kollegialt fællesskab, hvor medlemsorganisationernes fagmedarbejdere kan mødes i fortrolighed, udveksle information og aftale fælles indsats.

Jeg har tidligere år fået kritik for at tale for længe, så jeg håber I sætter pris på, at jeg i år kun holder en halvt så lang mundtlig beretning -- og som altid, så er det talte ord kun et supplement til den udsendte, skriftlige virksomhedsberetning.

92-gruppen har i rapporteringsperioden haft bevilling til et sekretariat med en sekretariatsleder og to policy-medarbejdere. Denne bemanning er, sammen med praktikanter og frivillige, afgørende for sekretariatets høje aktivitetsniveau gennem året.

Jeg vil gerne på egne vegne; på vores vegne, os som formandskab for 92-gruppen, Torleif og Jakob; på vores vegne, os som medlemmer af 92-gruppen: Udtrykke stort tak til sekretariatet! Det er en tak til Troels, til Helene og Dan, til Sebrine, Kristian og Naja, og en tak til Luna.

Tak for ordet - og for det forgangne år.